

ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

БОСА Т.С.

Одеська державна академія будівництва й архітектури, м. Одеса, Україна

Система вищої освіти України, як і решта сфер життя країни, зазнала серйозних втрат і руйнувань внаслідок нового етапу війни, який 24 лютого 2022 року проти України розпочала росія. Упродовж двох років до початку повномасштабної війни освітня сфера нашої країни функціонувала в умовах пандемії та обмежень, пов'язаних зі стрімким поширенням захворюваності на COVID-19. До початку цих подій на порядку денному для системи вищої освіти стояли питання реформування, імплементації норм прийнятого у 2014 році у новій редакції Закону України «Про вищу освіту», створення системи внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, узгодженої зі стандартами, що діють у Європейському просторі вищої освіти, тощо[1].

Практично щодня агресор завдає по території нашої держави нищівних і жорстоких ударів, руйнуючи в тому числі й освітню інфраструктуру: дитячі садочки, школи, заклади професійної та вищої освіти. Перед системою освіти постали завдання, що потребують негайного розв'язання, а саме: безпека функціонування закладів освіти й організація освітнього процесу в умовах воєнногостану [2].

Загальна проблема освіти України під час війни полягає у:

- 1) низькій конкурентоспроможності української вищої освіти на світовому освітньому ринку;
- 2) розриві між системою вищої освіти та ринком праці;
- 3) негативному впливі демографічних процесів на кількісний склад контингенту ЗВО;
- 4) еміграції молоді для навчання у закордонних університетах задля розширеного доступу до міжнародних ринків праці тощо.

Одним з ключових аспектів освіти під час війни є забезпечення безпеки для дітей та викладачів. Також, освіта під час війни повинна бути доступною для всіх, незалежно від їхнього соціального статусу та релігійної приналежності. Міграція від війни та нерівність можливостей для доступу до освіти можуть призвести до дискримінації та виключення частини дітей. Необхідно забезпечувати доступні й рівні можливості освіти для здобувачів освіти, щоб запобігти дискримінації та забезпечити рівні шанси для всіх дітей на майбутнє. Для цього необхідною є співпраця з місцевими організаціями, соціальними

робітниками та незалежними експертами, щоб розробити й виконувати стратегії для забезпечення доступності освіти для всіх дітей під час війни [3].

Через воєнні дії на території України було запроваджено декілька форм навчання для здобуття освіти (на це також вплинув стан території України): очна, змішана та дистанційна. Цей вибір безпосередньо пов'язаний із можливостями забезпечення збереження життя суб'єктів освітнього процесу. Тому перевагу надали дистанційному навчанню.

Попри всі переваги, в умовах війни ця форма не здатна в повній мірі забезпечити стабільність і безперервність, на жаль. Основними ризиками під час проведення занять є:

- 1) відсутність світла;
- 2) відсутність інтернету та зв'язку;
- 3) повітряні тривоги;
- 4) термінова евакуація тощо.

Але, незважаючи на певні недоліки чи проблеми дистанційного навчання, воно робить освіту більш доступною.

Література:

1. Вища освіта в Україні: порядок денний для реформ / Є. Ніколаєв, Н. Арнольд, В. Сазик та ін. Київ: Фонд Конрада Аденауера, 2017. 62 с. URL: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/KAS-PP-28-Higher-Education-in-Ukraine.pdf>

2. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналітичний звіт / Є. Ніколаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 94 с.

3. <https://niss.gov.ua/news/statti/ukrayinska-systema-vyshchoyi-osvity-v-umovakh-voyennoyi-ahresiyi-rf-problemy-y>